

POLYANTHÆ NOVÆ LIBER XVI.

Rapina.

DEFINITIO ET ETYMOLOG.

RAPINA, Gr. ἀπαρνήσις, & ἀε-
ραξ, γος. ὁ, rapax, ἀεράζω, rapio
dicitur. Hebr. *Gazel*. præda, ra-
pina, spoliū, à verbo *Gazal*, vi
rapiat, diripuit, spoliavit, Cogni-
tionem habet cum *Gazal*, euul-
sit, & *Gazal*, secuit; item cum
Zalal, profuit holluando. Est au-
tem rapina, rei alienæ per vim in-
iusta ablatio. *sec. B. Thom. secund.*
Secund. q. 66. art. 8.

Rapere proprie est, cum impe-
tu quodam & violentia auferre. *Virgil. Raptus sine more Sabinas.*
Ponitur etiam pro vitare, & proprie est de virginibus. Et sic raptus,
vt est species luxuriæ, est quando puella de domo patris violenter
abducitur, vt corrupta, matrimonio habeatur, siue ei siue parenti-
bus violentia inferatur. *secund. B. Thom. secund. q. 15. art. 4.*

Raptus quandoq; est cum stupro, & quandoq; sine eo, vt in rap-
tu viduæ, vel nuptæ, vel corruptæ. Et quandoque stuprum est sine
rapu, si defloretur virgo sine vi. *Ex B. Thom. Sibi supra.*

Raptus est illicitus concubitus cum violentia. *secund. B. Thom.*
secund. q. 154. art. 8.

Rapina, raptio, & raptus sic videntur differre, quod raptio ad
personam refertur, rapina ad rem, raptus ad stuprum.

Rapacitas continetur sub violentia, cum sit species eius: quæ vio-
lencia est filia auaritiæ. *Ex B. Thom. secund. q. 118. art. 8. c.*

Raptor dicitur proprie, qui rapit res immobiles, prædo vero mo-
biles. Vnde rapina dicitur de rebus immobilibus, de prædatio au-
tem de mobilibus & se mouentibus; vt animalibus & huiusmodi.
*secundum Ioan. An. Large vero raptores dicuntur omnes publice
& violenter res alienas de prædantes, tam mobiles quam immo-
biles.*

Rapina quid à furto differat, vide supra in verbo Furtum.

¶ LOCI BIBLICI.

Rapina damnatur, *Prou. 21. 7. & 22. 16. Esa. 33. 1. Exech. 22. 25.* Rapi-
næ & intemperantiæ nomine intelliguntur. *Matth. 23. 15.* dapes ex
alienis interuersis facultatibus ad luxum comparatæ.

¶ PATRVM SENTENTIAE.

Si in ignem mittitur, qui non dedit rem propriam, vbi putas mit-
tendus erit, qui inuasit alienam? Si cum diabolo ardet, qui nudum
non vestiuit, vbi putas arsurus est, qui expoliavit? Non nocent ma-
la præterita, si non placent. *Aug. de ver. Dom. c. 20.*

Si pœnale est clanculum auferre, multo maioris pœnæ est, vio-
lenter eripere. *In serm.*

Remota iustitia, quid sunt regna, nisi magna latrocinia? quia
latrocinia quid sunt, nisi praua regna? hoc malum tantum crescit,
vt & loca teneat, sedes constituat, ciuitates occupet, populos sub-
iuguet, & euidentius regni nomen assumit. Quod etiam in manife-
sto confert non dempta cupiditas, sed addita impunitas, Ideo ele-
ganter & veraciter Alexandro Magno quidam pirata comprehen-
sus, respondit, cum ab eo interrogaretur, quid sibi, vt mare habe-
ret infestum? ille libera voce, quid tibi inquit, vt orbem terrarum?
sed ego quia exiguo nauigio facio, latro vocor: quia tu magna clas-
se, imperator. *De Civ. Dei. l. 4.*

Nostri quoq; principes cum pauperes delinquentes publice ar-
guant, & confundant, diuinibus peiora peccantibus nec nutum
faciunt, in quorum domibus rapinæ sunt, dum Ecclesiæ opes sibi
thesaurizant, & in deliciis abutuntur, quæ ad sustentationem pau-
perum dantur: & sibi reseruant, nec propinquis distribuunt, & alio-
rum inopiam suas vel suorum faciunt diuitias. *In gloss. sup. Isa. 3.*

Si sterilitas in ignem mittitur, rapacitas quid meretur, aut quid
recipiet, qui alienum tulerit, si semper ardebit, qui de suo non de-

derit? Et si iudicium sine misericordia erit illi, qui non fecerit mi-
sericordiam, quale iudicium erit illi, qui fecerit & rapinam. *Fulg.*

Sicut ovis tondentem se non increpat, ita nec iustus cupiditatem
se expoliantis accusat. *Cass. in Psalm. 2.*

Pauperibus non dare tulisse est, & merito: quando non potest
esurientibus subuenire, si non pascit, extinguit. Pudeat illis tollere
quibus iubemur offerre. Ultra omnes crudelitates est, diuitem vel-
le fieri de exiguitate mendici. Amentur honesta lucra: horreantur
damnosa compendia. Nullus audeat inde tollere, quod debet
collectum dispergere, addendo perdit, qui retinendo colligit, &
paupertatem potius ad se trahit, si exigentium pecunias non repel-
lit. *lib. 5. epist.*

Multi sine peccato putant esse, si alienum, quod inuenerint, te-
neant, & dicunt Deus mihi dedit: cui habeo reddere? discant hoc
peccatum simile esse rapinæ, si quis inuenta non reddat. *Hieron. in
lib. Lem. & hab. 14. q. 5. can. Multi.*

Nemo qui rapit, moriens (si habet unde reddat) saluatur, si eos
quorum fuit, inuenire non poterit, Ecclesiæ vel pauperibus tribu-
at. *Hieron. ibid. can. Nemo qui.*

Si quis vfuram accipit, rapinam facit, vita non viuuit. *Ambr. in l.
de bono mortis: & hab. 14. q. 4. can. Si quis.*

Rapinam emere non licet, nisi ea intentione, vt cui est ablata, re-
stituatur. *Ambr. ibid. q. 5. can. Rapinam.*

Pœnale est occulte auferre, multo maioris pœnæ est visibilibus e-
ripere: auferre ergo nolenti siue occulte, siue palam, habet præce-
ptum suum. Furti enim nomine bene intelligitur omnis illicita v-
surpatio rei alienæ. Non enim rapinam permisit, qui furtum pro-
hibuit, sed vtique furti nomine in lege veteris testamenti & rapi-
nam intelligi voluit. A parte enim totum significauit, quicquid
illicite rerum proximo aufertur. *Aug. l. 4. Exod. & hab. 14. q. 5. can.
Pœnale.*

Si quod inuenisti, non reddidisti, rapuisti: quantum potuisti,
fecisti: quia plus non inuenisti, ideo plus non rapuisti: qui alienum
negat, si posset, tolleret. Deus cor interrogat, non manum. *Ibid. c.
Si quis.*

Forte aliquis cogitat & dicit: Multi sunt Christiani diuites, aua-
ri, cupidi, non habebunt peccatum, si suum illis abstulero, & paupe-
ribus dederero. Vnde enim illi nil boni agunt, mercedem habere po-
terero: sed huiusmodi cogitatio à diaboli calliditate suggeritur, Nam
si totum tribuat pauperibus quod abstulerat, addit potius pecca-
tum quam minuat. *Aug. & hab. 14. q. 5. can. Forte aliquis.*

¶ POETARVM DICTA.

Rapina.

Quid. i. Amor. 8.

Certior è multis, nec tam inuidiosa rapina est,

Præda venit cano de grege plena lupis.

Idem Amor. 10.

Carpite de plenis pendentes vitibus quas:

Prebeat Alcinoi pomæ benignus ager.

Tibull. i. i.

At vos exiguo pecori furesque lupisque

Parcite: de magno præda petenda grege.

¶ SENTENTIAE PHILOSOPHICAE.

Quis dicat vile, hominem incommodo alterius suum commo-
dum agere, & alterum alteri aliquid detrahere? hoc est magis con-
tra naturam, quam mors, quam paupertas, quam dolor. Nam prin-
cipio conuictum hominum tollit. Si enim hæc affectio nobis insit,
vt quisq; propter suum emolumentum spoliaret aut violet alterum,
necesse est dirumpi societatem humani generis, quæ est secundum
naturam: vt si vnumquodq; membrum putaret se plus valere, si
proximi membri ad se valetudinem traduxisset, debilitari & interi-
re totum corpus necesse esset: ita est & in humana societate: nam
sicut concessum est vt quisque malit sibi acquirere, quod ad vsum
vitæ pertineat, quam alteri, & hoc natura non repugnante: ita non
patitur natura, vt aliorum spoliis nostras facultates augeamus. Et
si contra naturam magis detrahere alteri, sui commodi causa, quam

AAAAA 3

mors